

DIAGNOZA

PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH WYNIKAJĄCYCH
Z UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

NA TERENIE GMINY MIEJSKIEJ
KŁODZKO

2023

SBC

SZKOLENIA BADANIA CONSULTING

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	2
METODOLOGIA BADAŃ WŁASNYCH.....	5
CELE I OGÓLNE ZAŁOŻENIA BADANIA.....	5
WYBÓR METOD I TECHNIK BADAWCZYCH.....	5
DOBÓR PRÓBY.....	6
NARZĘDZIA BADAWCZE.....	6
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW.....	8
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY.....	8
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH.....	10
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH.....	16
ZABURZENIA ODŻYWIANIA.....	18
ZAKUPOHOLIZM.....	21
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW.....	22
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY.....	22
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH.....	24
HAZARD.....	26
ZABURZENIA ODŻYWIANIA.....	29
ZAKUPOHOLIZM.....	30
WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO.....	32
UCZNIOWIE.....	32
DOROŚLI MIESZKAŃCY.....	33
REKOMENDACJE.....	35
BIBLIOGRAFIA.....	37
SPIS WYKRESÓW.....	37
SPIS TABEL.....	39
SPIS RYSUNKÓW.....	40

WPROWADZENIE

Do problemów społecznych, które w ostatnich dekadach dają najwyraźniej znać o sobie w polskiej rzeczywistości, należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz wykluczenie społeczne. Współcześnie coraz więcej osób zmagają się również z uzależnieniami behawioralnymi.

Tak jak wspomniano wcześniej, problem uzależnień przybiera różne formy, a wśród nich wymienia się również zaburzenia niezwiązane bezpośrednio z zażywaniem określonych substancji psychoaktywnych, a z niekontrolowanym podejmowaniem określonych zachowań i czynności. Do najpowszechniejszych nałogów natury psychicznej zalicza się zaburzenie uprawiania hazardu oraz zachowania przystosowawcze, np. robienie zakupów i uprawianie ćwiczeń fizycznych, odmawianie jedzenia lub nadmierne spożywanie go. Problemem, który w przyszłości może stanowić jeden z głównych obserwowanych w społeczeństwie, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, jest zaburzenie korzystania z Internetu oraz grania w gry internetowe.

Wraz z rozwojem technologicznym, w świecie on-line pojawiać zaczęły się różnego rodzaju gry na pieniądze. Znacznie zwiększyło to dostępność do gier hazardowych dla młodych ludzi. Hazard on-line, w przeciwieństwie do stacjonarnych kasyn zakazanych dla nieletnich, jest dla młodych ludzi dostępny i w dużej mierze anonimowy. Niestety, rozprzestrzenianie się stron internetowych oferujących różnego rodzaju gry hazardowe, stwarza dla dzieci i młodzieży realne zagrożenie. Granie w gry na pieniądze może doprowadzić do uzależnienia i związanych z tym negatywnych konsekwencji, między innymi problemów w funkcjonowaniu społecznym i zawodowym, poczucia wewnętrznego przymusu i natrętnych myśli, które nie pozwalają na skupienie uwagi na pracy, a także depresji, myśli i prób samobójczych, słabych wyników w nauce, problemów w relacjach rodzinnych i rówieśniczych.

Mając na uwadze potrzebę ograniczenia i przeciwdziałania zwiększeniu się skali rozpowszechnienia grania w gry na pieniądze, niezbędne jest organizowanie badań pozwalających ocenić skalę zjawiska oraz dostosowywanie odpowiednich działań profilaktycznych zapobiegających występowaniu problemów w tym zakresie.

Korzystanie z urządzeń elektronicznych wśród dorosłych, jak i młodych ludzi jest problemem równie powszechnym i zauważalnym na terenie gmin w całej Polsce. Wykorzystywanie Internetu i urządzeń elektronicznych stało się elementem wychowawczym dzieci, z kolei wśród młodzieży obserwowana jest znaczna skala tego problemu, gdyż pozostają oni on-line przez wiele godzin każdego dnia. W związku z korzystaniem z nowych technologii, zarówno przez dzieci jak i osoby dorosłe, narażeni są oni na doświadczenie przemocy internetowej, ryzyko uzależnienia od komunikatorów, a także inne, negatywne konsekwencje. Korzystanie z urządzeń elektronicznych daje dzieciom i młodzieży możliwości rozwoju, ale niesie za sobą także liczne zagrożenia – pornografię, treści pełne przemocy, *fake newsy*, ryzyko nawiązania niebezpiecznych relacji, czy też cyberprzemoc. Korzystanie z urządzeń, w tym z Internetu, będąc jedną z najczęściej podejmowanych czynności przez młodych ludzi, może determinować problemy w obszarze zdrowia fizycznego oraz psychicznego.

Wszystkie wyżej wymienione kwestie powodują, że lokalny samorząd powinien podejmować działania, mające na celu identyfikację skali uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców, po to, by zaplanować adekwatne działania profilaktyczne i wspierające.

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Termin „diagnoza społeczna” używany jest w szerokim i węższym znaczeniu. W szerokim znaczeniu oznacza społeczne badania, w których zbiera się dane szczegółowe, porządkuje je i interpretuje w celu udzielenia odpowiedzi na pytania: *„Jak jest? Co to jest? Dlaczego tak jest?”*. Celem takiej diagnozy, jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych, ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki¹.

Diagnozę społeczną przeprowadza się w celu: identyfikacji przyczyn wywołujących sytuacje problemowe, rozpoznania wzajemnych związków pomiędzy problemami i kwestiami społecznymi, określenia skali problemów społecznych w danym układzie administracyjnym, wskazania regionalnych, lokalnych uwarunkowań problemów społecznych, analizy podejmowanych działań zmierzających do rozwiązania sytuacji problemowej lub jej złagodzenia, analizy proponowanych rozwiązań przez politykę społeczną regionu.

Rzetelnie przeprowadzona diagnoza jest fundamentem do planowania różnych programów i rozwiązywania problemów społecznych. Wiedza, którą dostarcza nam diagnoza, pozwala na odpowiednią alokację zasobów w polecane programy, dlatego jakość wykonanej diagnozy jest znacząca dla tworzenia właściwych i adekwatnych działań w społeczeństwie.

¹ Szatur – Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej, s. 109.

METODOLOGIA BADAŃ WŁASNYCH

CELE I OGÓLNE ZAŁOŻENIA BADANIA

Niniejsza diagnoza ma na celu **ukazanie skali uzależnień behawioralnych wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów w wieku 10-15 lat z Gminy Miejskiej Kłodzko**. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- 1 określenia skali podejmowania zachowań hazardowych, nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych, pracoholizmu, zakupoholizmu, a także zaburzeń odżywiania przez dorosłych mieszkańców oraz uczniów z terenu gminy;
- 2 pokazania rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenia jej skutków.

WYBÓR METOD I TECHNIK BADAWCZYCH

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw mieszkańców Gminy Miejskiej Kłodzko, na temat problemu uzależnień od urządzeń elektronicznych, hazardu, pracoholizmu, zakupoholizmu oraz zaburzeń odżywiania. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań, zrealizowanych wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów szkół z terenu gminy.

Badania zostały wykonane zgodnie z metodologią ilościową. Ankietowanie wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców zostało przeprowadzone za pomocą techniki CAWI (ang. *Computer Assisted Web Interviews*), która polega na wypełnianiu przez respondentów ankiety dostępnej online. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie, a także na zebranie danych badawczych w krótkim czasie, na znacznej próbie.

DOBÓR PRÓBY

Najczęściej badana przez nas zbiorowość jest zbyt liczna, aby zbadać jej wszystkich członków, dlatego wybiera się jej reprezentację. Występują dwa typy doboru próby: losowy i nielosowy. Podejmując decyzję o wyborze doboru próby, powinniśmy kierować się tym, jaki jest cel naszych badań. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby, umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Badania zostały przeprowadzone w listopadzie 2023 roku i wzięło w nich udział łącznie 510 osób. Poniższy rysunek przedstawia szczegółową strukturę próby badawczej.

Rysunek 1. Struktura próby badawczej

NARZĘDZIA BADAWCZE

Badacze, którzy zajmują się tworzeniem narzędzi badawczych, rozróżniają dwa typy kwestionariusza:

- **kwestionariusz ankiety**, czyli gotowy formularz z pytaniami skierowanymi do respondentów – to właśnie ten typ kwestionariusza wykorzystywano w prowadzonych badaniach,
- **kwestionariusz wywiadu** składa się ze schematu pytań zadawanych przez ankietera, który wcześniej ma zaplanowaną ich formę i kolejność.

Kwestionariusz ankiety można podzielić na 3 części:

1. **część adresowo-tytułową** – umieszcza się ją na pierwszej stronie ankiety, gdzie wyszczególnione są takie kwestie jak: nazwa ośrodka badawczego, tytuł kwestionariusza oraz szczegółowe instrukcje dla respondenta,
2. **część merytoryczną** – zawarte są w niej pytania dotyczące zagadnienia, które badamy,
3. **część metryczkową** – zawarte są w niej dane dotyczące respondenta, są to np. płeć, wykształcenie, stan cywilny, przedział wiekowy lub miejsce zamieszkania. Informacje te pozwalają na korelacje z innymi pytaniami zawartymi w ankiecie.

Kwestionariusz ankiety składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. **Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb dziesiętnych i mogą odbiegać o +/- 1 pp. od 100%.**

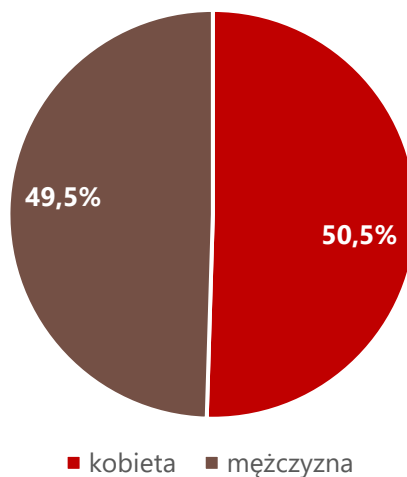
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień behawioralnych z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych z uzależnieniami od urządzeń elektronicznych/Internetu, hazardu, zaburzeniami odżywiania, zakupoholizmem itp.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Uczniowie ze szkół znajdujących się na terenie Gminy Mejskiej Kłodzko wypełnili 315 kwestionariuszy ankiet. W badaniu diagnozującym problemy społeczne nieznaczną przewagę miały dziewczynki – stanowiły one 50,5% respondentów. Chłopcy wypełnili natomiast 49,5% kwestionariuszy.

Wykres 1. Płeć uczniów biorących udział w badaniu N=315²

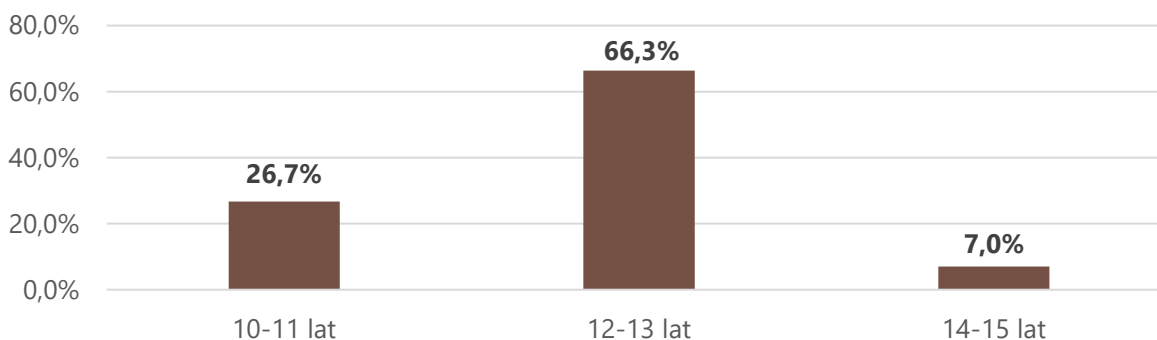

Wśród uczniów biorących udział w badaniu, największą ilość kwestionariuszy wypełnili respondenci mający 12-13 lat, gdyż stanowili oni 66,3% grupy. Średnio co czwarty ankietowany zadeklarował wiek 10-11 lat (26,7%), natomiast 7,0% badanych miało wówczas 14-15 lat.

² N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

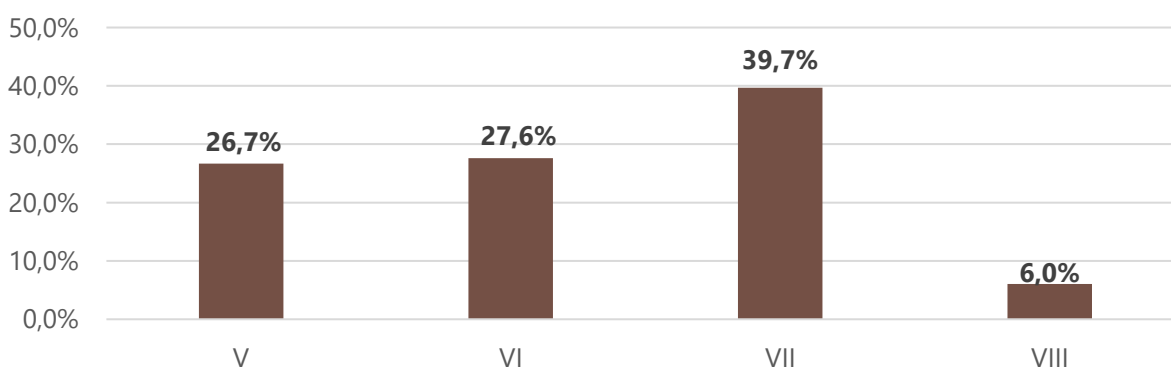

Wykres 2. Wiek uczniów biorących udział w badaniu N=315

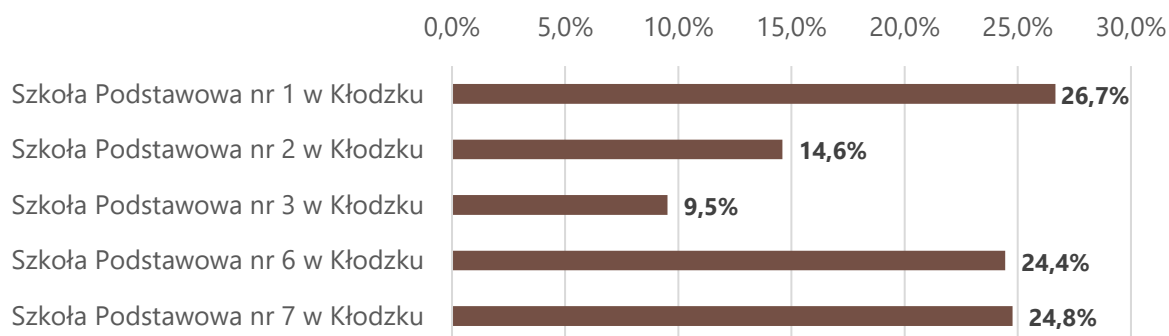
Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. 26,7% uczniów biorących udział w badaniu uczęszcza do V klasy, 27,6% stanowili uczniowie z klas VI, co trzeci ankietowany to uczeń klasy VII (39,7%), natomiast najmniejszy odsetek stanowiły osoby uczęszczające do VIII klasy szkoły podstawowej (6,0%).

Wykres 3. Klasa N=315

Kolejny wykres obrazuje zaangażowanie poszczególnych szkół z terenu gminy w przeprowadzone badanie ankietowe. Wynika z niego, że średnio co czwarty respondent był uczniem Szkoły Podstawowej nr 1 (26,7%), Szkoły Podstawowej nr 6 (24,4%) oraz Szkoły Podstawowej nr 7 (24,8%). Nieco mniejszy udział w badaniu miały osoby uczęszczające do Szkoły Podstawowej nr 2 (14,6%) oraz Szkoły Podstawowej nr 3 (9,5%).

Wykres 4. Szkoła Podstawowa N=315

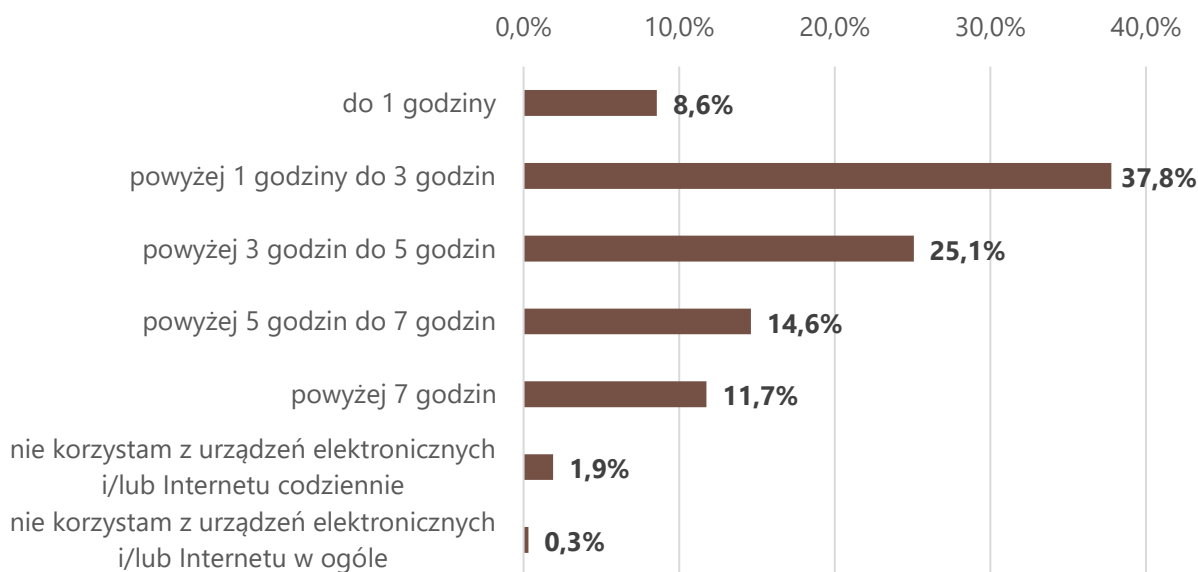

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

Pierwsze pytanie zadane respondentom miało na celu zweryfikowanie, ile czasu w ciągu dnia uczniowie z terenu gminy przeznaczają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że niemal wszyscy ankietowani używają tego rodzaju urządzeń (99,7%), w tym najwięcej osób zaznaczyło, że korzysta z nich od 1 do 3 godzin dziennie (37,8%), co czwarty badany wskazał na odpowiedź „powyżej 3 godzin do 5 godzin” (25,1%), natomiast 14,6% uczniów przeznaczają na to powyżej 5 do 7 godzin w ciągu dnia. 11,7% respondentów zadeklarowało, że korzysta z urządzeń elektronicznych powyżej 7 godzin dziennie, z kolei jedynie 8,6% badanych ogranicza czas spędzony w ten sposób do 1 godziny. 1,9% ankietowanych stwierdziło, że nie korzysta każdego dnia z tego typu urządzeń codziennie.

Wykres 5. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=315

Kwestię korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu rozpatrzono również ze względu na szkołę podstawową (SP), do której uczęszczają uczniowie. Korelacja pozwoliła na wykrycie następujących wniosków:

- we wszystkich szkołach podstawowych z terenu gminy największa część uczniów biorących udział w badaniu przeznaczają od 1 do 3 godzin w ciągu dnia na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (od 30,9% do 44,9%) – wyjątek stanowi Szkoła Podstawowa nr 3 w Kłodzku, której wychowankowie najczęściej wskazywali na odpowiedź „powyżej 3 godzin do 5 godzin” (33,3%),
- najkrótszy czas na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w ciągu dnia przeznaczają uczniowie Szkoły Podstawowej nr 7 w Kłodzku, gdzie na zakres powyżej 5 godzin wskazało zaledwie 18,0% uczniów – jest to o 4,1 pp. mniej niż w przypadku SP nr 6 oraz o 15,3 pp. mniej niż odnotowano w przypadku SP nr 3,
- wyłącznie w Szkole Podstawowej nr 1 w Kłodzku znajdują się uczniowie, którzy w ogóle nie korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (1,2%).

Tabela 1. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=315 (korelacja ze względu na szkołę)

Odpowiedź	Szkoła Podstawowa [%]				
	SP nr 1	SP nr 2	SP nr 3	SP nr 6	SP nr 7
do 1 godziny	9,5	8,7	10,0	6,5	9,0
powyżej 1 godziny do 3 godzin	30,9	39,1	23,3	42,9	44,9
powyżej 3 godzin do 5 godzin	23,8	19,6	33,3	27,3	24,4
powyżej 5 godzin do 7 godzin	17,9	19,6	20,0	13,0	7,7
powyżej 7 godzin	14,3	13,0	13,3	9,1	10,3
nie korzystam z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu codziennie	2,4	0,0	0,0	1,3	3,8
nie korzystam z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w ogóle	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali zapytani o to, w jaki sposób rodzice/opiekunowie kontrolują czas, jaki poświęcają oni na korzystanie z urządzeń elektronicznych. Jak wynika z analizy materiału badawczego, 20,1% badanych ma z góry określoną ilość czasu na korzystanie z tego typu urządzeń (62 osoby), 18,8% ankietowanych przyznaje, że rodzice poprzestają na pytaniu ich o czas spędzanych w ten sposób (61 osób), z kolei 14,0% uczniów zadeklarowało posiadanie tzw. blokady rodzicielskiej, bądź innej tego typu aplikacji (43 osoby). 21,8% badanych stwierdziło, że rodzice nie sprawdzają ich pod tym względem (67 osób), natomiast 28,9% ankietowanych nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie (89 osób), a 6 osób pominęło całkowicie to pytanie.

Tabela 2. W jaki sposób Twoi rodzice/opiekunowie kontrolują czas, jaki poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=308

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie wiem	28,9	89
rodzice/opiekunowie nie kontrolują czasu jaki spędzam na korzystaniu z urządzeń elektronicznych/Internetu	21,8	67
wyznaczają określony czas na korzystanie z urządzeń elektronicznych/Internetu	20,1	62
pytają mnie, ile czasu korzystałem/am z urządzeń elektronicznych/Internetu	18,8	61
mam tzw. blokadę rodzicielską lub inną aplikację ograniczającą mój czas	14,0	43

W dalszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o stwierdzenie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, np. przed rodzicami oraz jak często miało to miejsce. Tego typu zachowanie zadeklarowało łącznie 39,4% respondentów, w tym 12,2% uczniów zdarzyło się to jednokrotnie (38 osób), co piątemu badanemu zdarza się czasami (21,8%, tj. 68 osób), 1,9% ankietowanych stwierdziło, iż takie sytuacje mają miejsce często (6 osób), z kolei w przypadku 3,5% badanych – bardzo często (11 osób), a 2 osoby nie odpowiedziały w ogóle na to pytanie.

Tabela 3. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=312

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	3,5	11
tak, często	1,9	6
tak, czasami	21,8	68
tak, jednokrotnie	12,2	38
nie	60,6	189

W kolejnej części bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych zostały zbadane negatywne konsekwencje, z jakimi zmagają się respondenci w związku z korzystaniem z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Jak wynika z deklaracji respondentów, blisko co drugi uczeń dotknięty był skutkami

wynikającymi z nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych (42,5%). Najwięcej ankietowanych wskazało na doświadczenie w związku z tym problemów z zasypianiem (16,2%, tj. 50 osób), zaniedbywaniem obowiązków szkolnych/domowych oraz pogorszeniem stanu zdrowia (po 15,9%, tj. 49 osób). Niewiele mniej osób odczuło problemy z koncentracją (11,0%, tj. 34 osoby), 5,8% badanych podało, że było to pogorszenie relacji rodzinnych (18 osób), natomiast w przypadku 4,2% – relacji koleżeńskich (13 osób). Wśród innych konsekwencji wskazywano na *brak apetytu, bóle głowy oraz depresję i fobię społeczną* (1,9%, tj. 6 osób). 6 osób nie odpowiedziało na to pytanie.

Tabela 4. Czy doświadczyłeś/aś któryś z poniższych negatywnych konsekwencji związanych z korzystaniem z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=308

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie doświadczyłem/am takich konsekwencji	57,5	177
problemy z zasypianiem	16,2	50
zaniedbywanie obowiązków szkolnych/domowych	15,9	49
pogorszenie stanu zdrowia (np. ból kręgosłupa, pogorszony wzrok)	15,9	49
problemy z koncentracją	11,0	34
pogorszenie relacji rodzinnych	5,8	18
pogorszenie relacji koleżeńskich	4,2	13
inne	1,9	6

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Największa liczba uczniów, którzy doświadczyli negatywnych konsekwencji związanych z korzystaniem z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu, to wychowankowie Szkoły Podstawowej nr 3 w Kłodzku (66,7%) – najczęściej wskazywali oni na problemy z zasypianiem (20,8%) oraz pogorszeniem stanu zdrowia (14,6%). Jednocześnie najmniej negatywnych konsekwencji doświadczyli uczniowie Szkoły Podstawowej nr 6 w Kłodzku (36,9%).

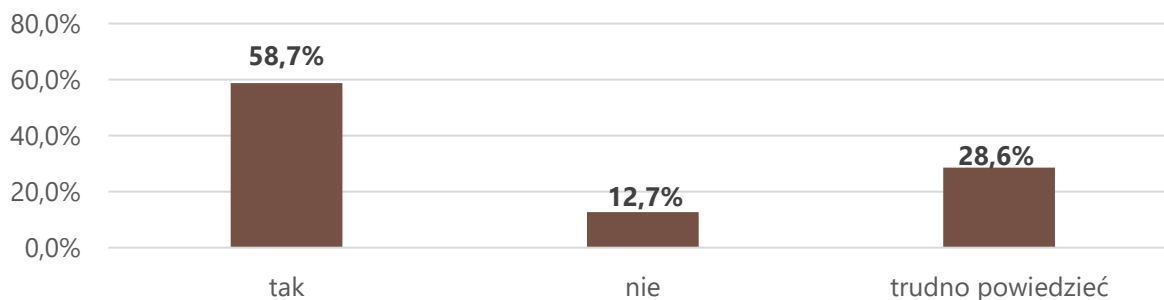
Tabela 5. Czy doświadczyłeś/aś któryś z poniższych negatywnych konsekwencji związanych z korzystaniem z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=312 (korelacja ze względu na szkołę)

Odpowiedź	Szkoła Podstawowa [%]				
	SP nr 1	SP nr 2	SP nr 3	SP nr 6	SP nr 7
nie doświadczyłem/am takich konsekwencji	34,5	34,4	33,3	63,1	52,7
problemy z zasypianiem	15,5	13,1	20,8	7,1	9,7
zaniedbywanie obowiązków szkolnych/domowych	12,7	18,0	6,3	6,0	17,2
pogorszenie stanu zdrowia (np. ból kręgosłupa, pogorszony wzrok)	14,6	11,5	14,6	10,7	10,7
problemy z koncentracją	11,8	11,5	6,3	8,3	4,3
pogorszenie relacji rodzinnych	2,7	8,2	8,3	2,4	4,3
pogorszenie relacji koleżeńskich	4,6	3,3	8,3	1,2	1,1
inne	3,6	0,0	2,1	1,2	0,0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

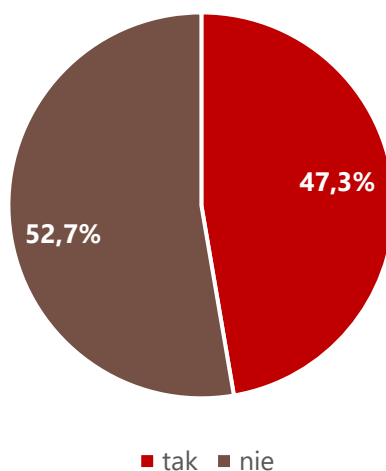
W celu pogłębionej analizy poproszono uczniów, aby określili, czy znają w swoim otoczeniu kogoś, kto nadmiernie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Na podstawie udzielonych odpowiedzi można stwierdzić, że ponad połowa ankietowanych zna takie osoby (58,7%), z kolei co czwarty respondent nie potrafił jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie (28,6%).

Wykres 6. Czy znasz w swoim najbliższym otoczeniu osoby, które nadmiernie korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=315

Następnie uczniowie biorący udział w badaniu mieli odpowiedzieć na pytanie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy brali udział w szkolnych zajęciach profilaktycznych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu i urządzeń elektronicznych. Niespełna połowa badanych zadeklarowała udział w zajęciach o tej tematyce (47,3%).

Wykres 7. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy brałeś/aś udział w szkolnych zajęciach profilaktycznych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych? N=315

Zastosowana korelacja pozwala stwierdzić, że najwięcej zajęć profilaktycznych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych zrealizowano w Szkole Podstawowej nr 7 – 75,6% ankietowanych wychowanków tej placówki, zadeklarowało uczestnictwo w tego typu zajęciach. Warto zwrócić uwagę na fakt, że aż 76,7% młodych respondentów uczęszczających do Szkoły Podstawowej nr 3 stwierdziło, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie wzięli udziału w zajęciach profilaktycznych dotyczących analizowanych kwestii.

Tabela 6. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy brałeś/aś udział w szkolnych zajęciach profilaktycznych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych? N=315 (korelacja ze względu na szkołę)

Odpowiedź	Szkoła Podstawowa [%]				
	SP nr 1	SP nr 2	SP nr 3	SP nr 6	SP nr 7
tak	38,1	39,1	23,3	42,9	75,6
nie	61,9	60,9	76,7	57,1	24,4

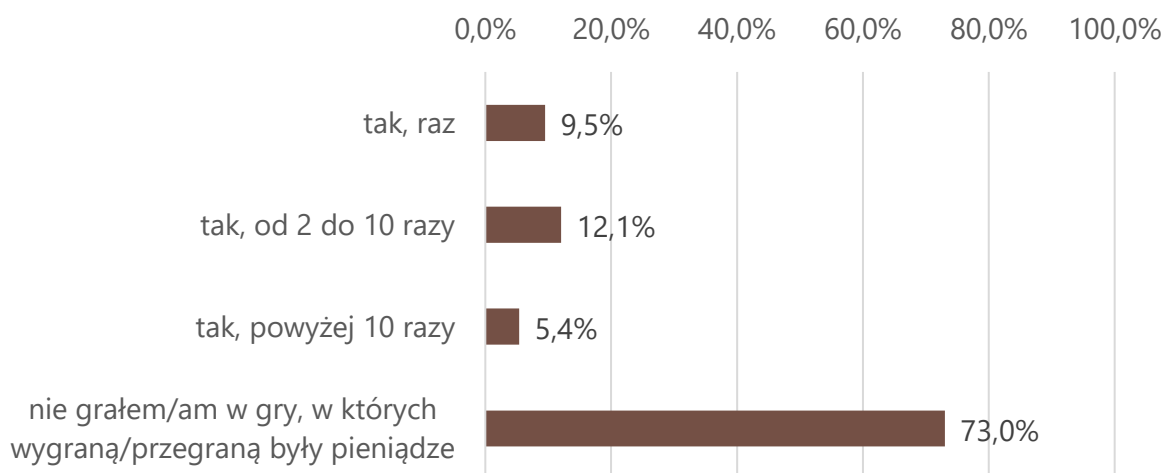
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W kolejnym obszarze badawczym przeanalizowane zostało zjawisko uczestniczenia w grach hazardowych przez uczniów z terenu Gminy Miejskiej Kłodzko. Jak wynika z danych przedstawionych na kolejnym wykresie, co czwartemu respondentowi zdarzyło się grać w gry na pieniądze, w okresie ostatniego roku przed

badaniem (27,0%), w tym 9,5% zrobiło to jednokrotnie, 12,1% miało do czynienia z grami, w których wygraną/przegraną były pieniądze, od 2 do 10 razy, z kolei 5,4% zadeklarowało, że w ciągu ostatniego roku miało to miejsce powyżej 10 razy. 73,0% zaprzeczyło, jakoby podejmowało się tego rodzaju aktywności.

Wykres 8. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=315

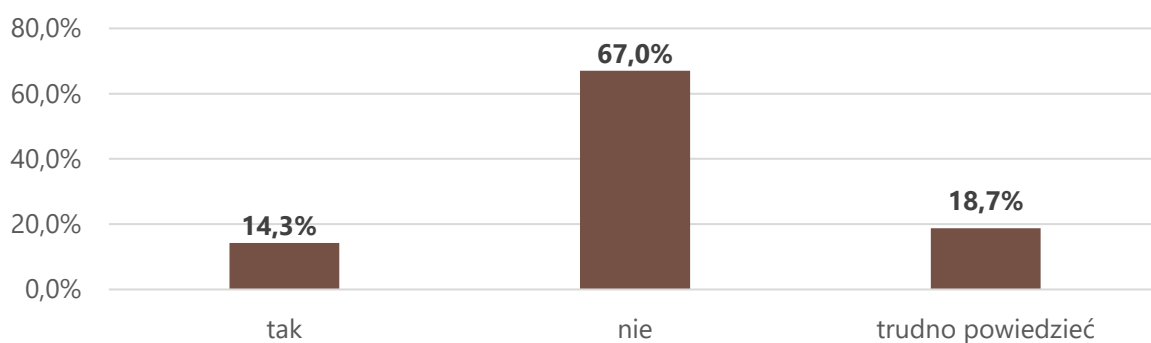
Analizując kwestię uczestnictwa uczniów poszczególnych szkół w grach hazardowych, można zauważyć, iż największy odsetek wychowanków narażonych na tego typu uzależnienie odnotowano w Szkole Podstawowej nr 6 (29,9%), z kolei najczęściej ankietowanych, którzy podejmowali się tego częściej niż 10 razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy, odnotowano w Szkole Podstawowej nr 3 (20,0%).

Tabela 7. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=315 (korelacja ze względu na szkołę)

Odpowiedź	Szkoła Podstawowa [%]				
	SP nr 1	SP nr 2	SP nr 3	SP nr 6	SP nr 7
tak, raz	7,1	6,5	0,0	14,3	12,8
tak, od 2 do 10 razy	10,7	15,2	6,7	11,7	14,1
tak, powyżej 10 razy	4,8	4,4	20,0	3,9	2,6
nie grałem/am w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze	77,4	73,9	73,3	70,1	70,5

W celu pogłębionej analizy poproszono uczniów, aby określili, czy znają w swoim otoczeniu kogoś, kto nadmiernie gra w gry, w których wygraną/przegraną są pieniądze. Na podstawie udzielonych odpowiedzi można stwierdzić, że ponad połowa ankietowanych nie zna takich osób (67,0%), z kolei blisko co piąty respondent nie potrafił jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie (18,7%).

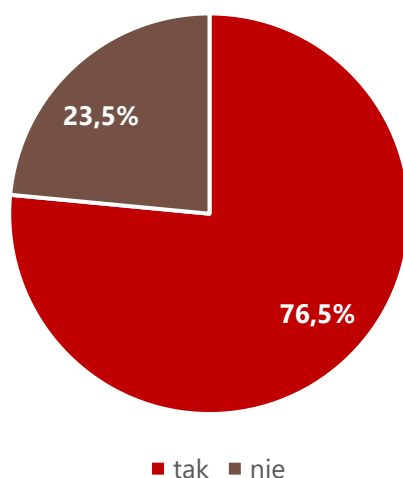
Wykres 9. Czy znasz w swoim najbliższym otoczeniu osoby, które nadmiernie grają w gry, w których wygraną/przegraną są pieniądze? N=315

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

W celu oceny skali znajomości terminu „zaburzenia odżywiania” wśród uczniów z terenu gminy, respondentów poproszono o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy wiedzą, czym są zaburzenia odżywiania. 76,5% ankietowanych twierdzi, że posiada taką wiedzę, z kolei blisko co czwarty badany nie wie, czym one są (23,5%).

Wykres 10. Czy wiesz, czym są zaburzenia odżywiania? N=315

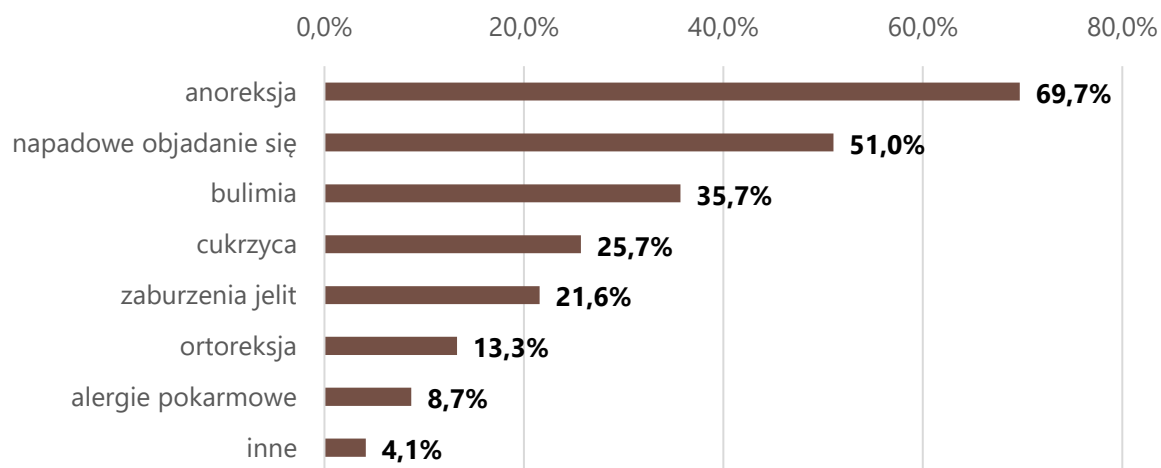
Zastosowana korelacja pozwala zauważyć, że największą znajomość terminu „zaburzenia odżywiania” deklarują uczniowie Szkoły Podstawowej nr 7 (85,9%), z kolei średnio co czwarty badany uczęszczający do Szkoły Podstawowej nr 6 przyznał, że nie posiada wiedzy w tym zakresie (28,6%).

Tabela 8. Czy wiesz, czym są zaburzenia odżywiania? N=315 (korelacja ze względu na szkołę)

Odpowiedź	Szkoła Podstawowa [%]				
	SP nr 1	SP nr 2	SP nr 3	SP nr 6	SP nr 7
tak	73,8	73,9	76,7	71,4	85,9
nie	26,2	26,1	23,3	28,6	14,1

W dalszej części zweryfikowana została wiedza uczniów odnośnie konkretnych rodzajów zaburzeń odżywiania. Ankietowani mieli wskazać, które odpowiedzi z kafeterii można do nich zaliczyć. 69,7% badanych wskazało na anoreksję, co drugi wyróżnił napadowe objadanie się (51,0%), co trzeci z badanych wskazał na bulimię (35,7%), z kolei 13,3% respondentów utożsamia z zaburzeniami odżywiania ortoreksję. Z odpowiedzi wynika, iż błędną wiedzę w tym zakresie ma 135 uczniów, w opinii których do zaburzeń odżywiania zalicza się cukrzycę (25,7%), zaburzenia jelit (21,6%) oraz alergie pokarmowe (8,7%). 4,1% ankietowanych wskazało na inne odpowiedzi, wśród których wyróżniono m.in. *całkowite powstrzymanie się od jedzenia* bądź *jedzenie bardzo małych ilości pokarmów* oraz *nadwagę*.

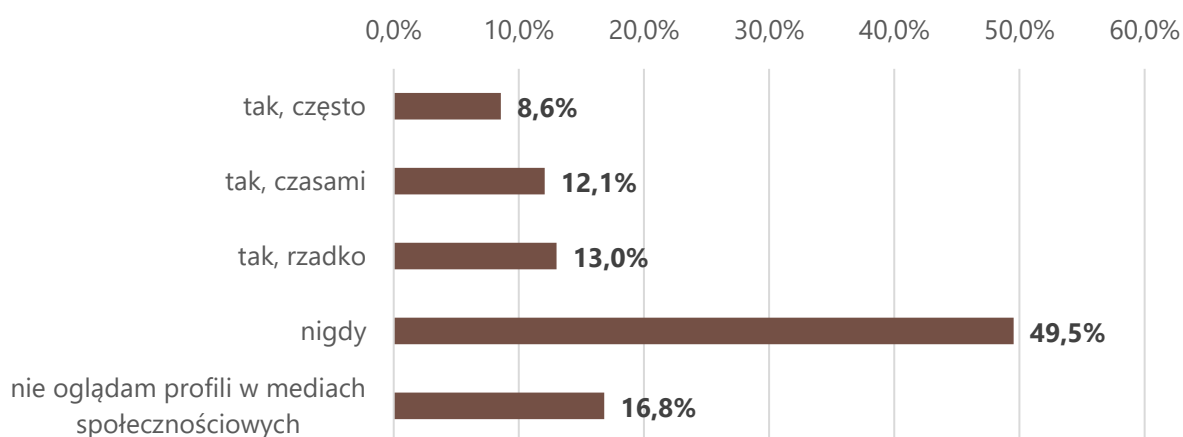
Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=241

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejny wykres obrazuje odpowiedzi uczniów na pytanie, czy oglądanie profili innych osób w mediach społecznościowych wzbudza w nich niezadowolenie ze swojego wyglądu. Wynika z niego, że w przypadku 33,7% badanych oglądanie takich treści negatywnie wpływa na ich samoocenę, przy czym 13,0% deklaruje, że dzieje się tak rzadko, 12,1% – czasami, natomiast 8,6% przyznaje, że podobne sytuacje mają miejsce często. 49,5% ankietowanych stwierdziło, że znajduwane w Internecie treści nie wzbudzają w nich niezadowolenia ze swojego wyglądu, natomiast średnio co szósty respondent twierdzi, że nie ogląda innych profili w mediach społecznościowych (16,8%).

Wykres 12. Czy oglądanie profili innych osób w mediach społecznościowych, wzbudza w Tobie niezadowolenie ze swojego wyglądu? N=315

Wśród wychowanków szkół z terenu gminy największy odsetek młodych respondentów, którzy odczuwają niezadowolenie ze swojego wyglądu po obejrzeniu profili innych osób w mediach społecznościowych, stanowią uczniowie uczęszczający do Szkoły Podstawowej nr 1 w Kłodzku – 40,5% z nich wskazało na odpowiedź twierdzącą. Najwięcej respondentów, którzy stwierdzili brak zainteresowania oglądaniem profili innych odnotowano wśród wychowanków Szkoły Podstawowej nr 3 (23,3%).

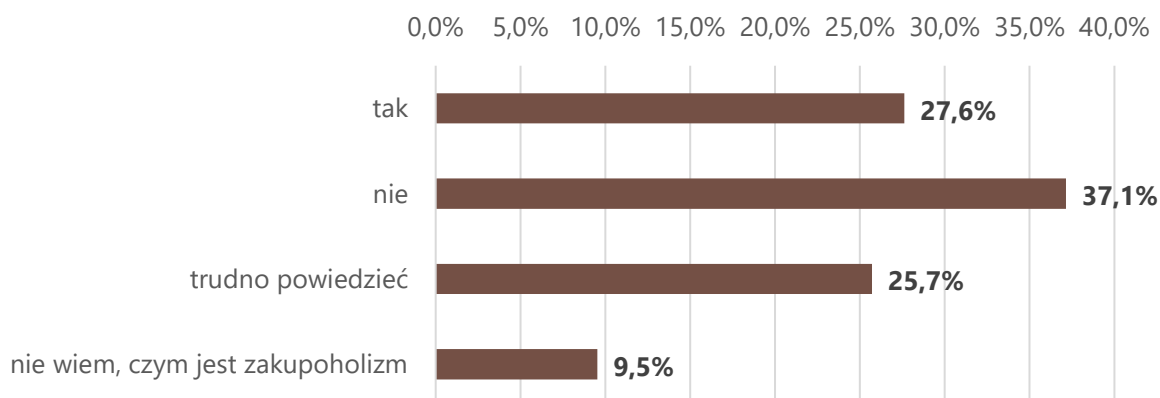
Tabela 9. Czy oglądanie profili innych osób w mediach społecznościowych, wzbudza w Tobie niezadowolenie ze swojego wyglądu? N=315 (korelacja ze względu na szkołę)

Odpowiedź	Szkoła Podstawowa [%]				
	SP nr 1	SP nr 2	SP nr 3	SP nr 6	SP nr 7
tak, często	10,7	8,7	3,3	11,7	5,1
tak, czasami	10,7	15,2	20,0	6,5	14,1
tak, rzadko	19,1	6,5	13,3	14,3	9,0
nigdy	46,3	50,0	40,0	50,6	55,1
nie oglądam profili w mediach społecznościowych	13,1	19,6	23,3	16,9	16,7

ZAKUPOHOLIZM

W ostatnim pytaniu kwestionariusza ankiety poproszono uczniów o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy znają w swoim najbliższym otoczeniu osoby, które doświadczają problemu zakupoholizmu. Z odpowiedzi wynika, że co czwarty badany zna takie osoby (27,6%) lub miał trudności z określeniem, czy zna osoby uwikłane w ten problem (25,7%). 9,5% respondentów przyznaje, że nie wie, czym jest zakupoholizm.

Wykres 13. Czy znasz w swoim najbliższym otoczeniu osoby, które doświadczają problemu zakupoholizmu? N=315

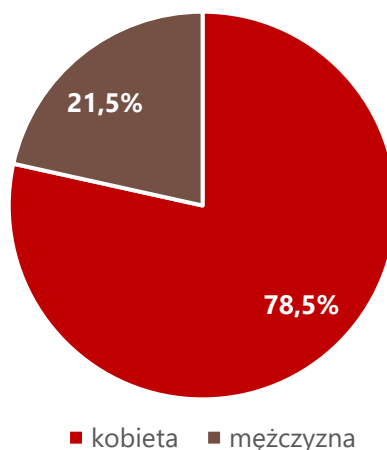
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały wyniki badania ankietowego, dotyczące problemów w zakresie nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, hazardu, zaburzeń odżywiania, zakupoholizmu oraz innych uzależnień behawioralnych występujących wśród dorosłych mieszkańców Gminy Miejskiej Kłodzko.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie Gminy Miejskiej Kłodzko wzięło udział 195 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety, które stanowiły 78,5% ogółu, natomiast mężczyźni – 21,5% całej próby badawczej.

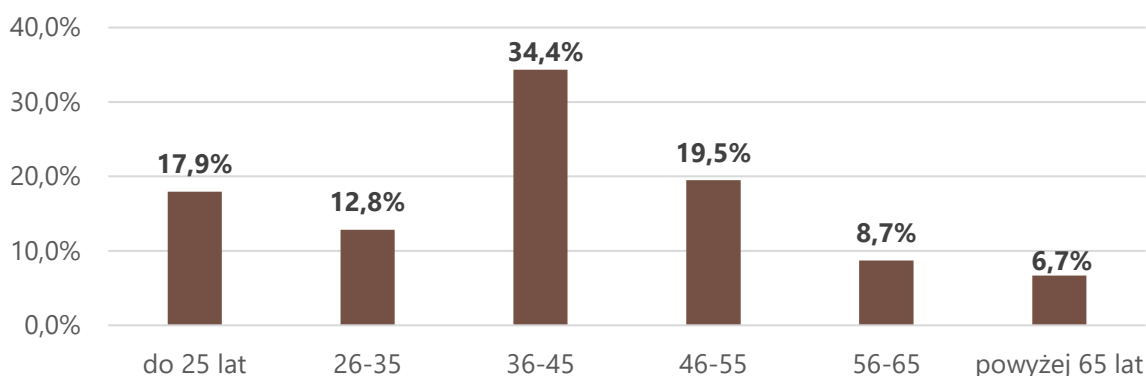
Wykres 14. Płeć dorosłych mieszkańców biorących udział w badaniu N=195

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (34,4%) oraz 46-55 lat (19,5%). W badaniu wzięli udział również mieszkańcy poniżej 25 roku życia (17,9%), mieszczący się w przedziale wiekowym 26-35 lat (12,8%), a także pomiędzy 56 a 65 rokiem życia (8,7%). Najmniejszą część badanych stanowiły osoby w wieku powyżej 65 lat (6,7%).

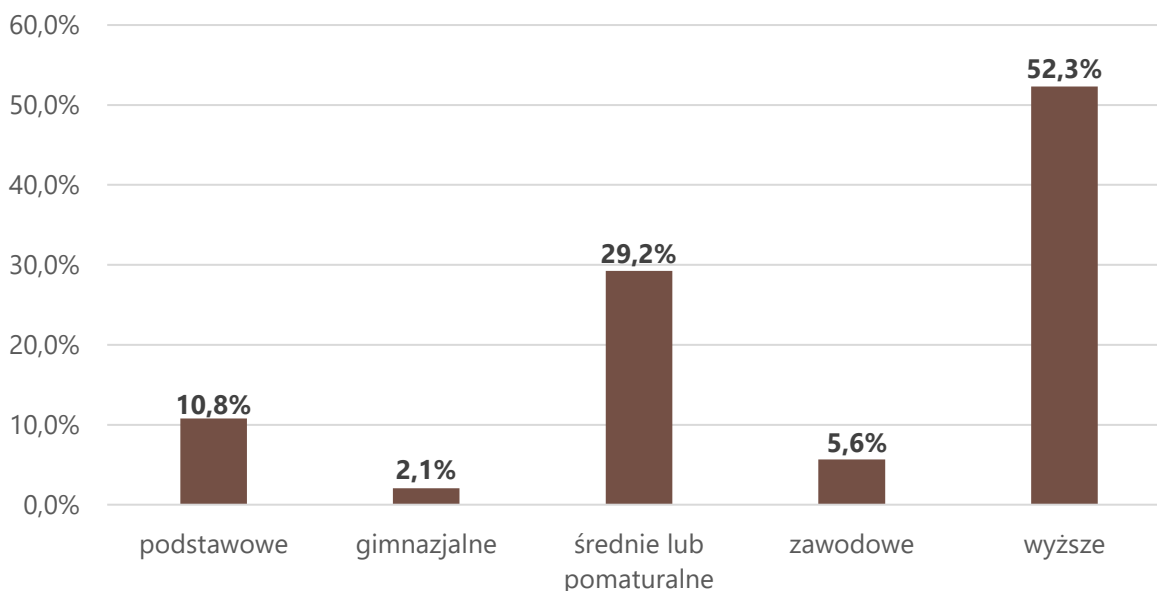

Wykres 15. Wiek dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu N=195

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (52,3%). 29,2% badanych posiada wykształcenie średnie lub pomaturalne, natomiast 10,8% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci, którzy posiadają wykształcenie podstawowe. Pozostali mieszkańcy Gminy Miejskiej Kłodzko biorący udział w badaniu legitymują się wykształceniem zawodowym (5,6%) bądź gimnazjalnym (2,1%).

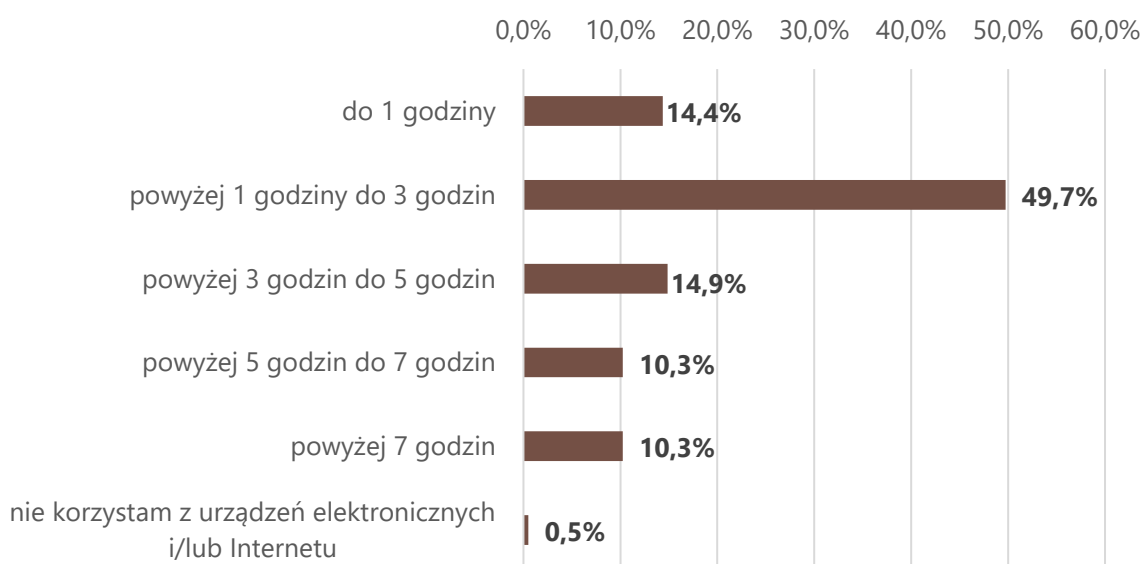
Wykres 16. Wykształcenie dorosłych mieszkańców N=195

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

Pierwszy obszar ujęty w badaniu miał na celu sprawdzenie, ile czasu w ciągu dnia dorośli mieszkańcy gminy, spędzają na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. Z analizy materiału badawczego wynika, iż 14,4% przeznaczają na tego typu aktywności do 1 godziny dziennie. Blisko połowa badanych poświęca na to od 1 do 3 godzin dziennie (49,7%), z kolei 14,9% zadeklarowało, że spędza w ten sposób czas od 3 do 5 godzin w ciągu dnia. Po 10,3% respondentów wskazało na odpowiedź powyżej 5 do 7 godzin oraz powyżej 7 godzin w ciągu dnia, natomiast 0,5% zadeklarowało, że nie korzysta z tego typu urządzeń w ogóle.

Wykres 17. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=195

W dalszej kolejności uczestnicy badania odpowiedzieli na pytanie, czy zdarzyło im się zaniedbać obowiązki służbowe z powodu korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Twierdząco na to pytanie odpowiedziało 25 respondentów (13,0%), z kolei 17 respondentów miało trudności w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie (8,8%). 1 osoba nie udzieliła żadnej odpowiedzi.

Tabela 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i zaniedbać obowiązki służbowe z powodu korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=193

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	13,0	25
nie	78,2	151
trudno powiedzieć	8,8	17

Następnie mieszkańcy Gminy Miejskiej Kłodzko udzielili odpowiedzi na pytanie dotyczące korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie zakładali. Twierdząco odpowiedziała blisko co druga osoba biorąca udział w badaniu (85 osób, tj. 45,0%), z kolei 19 osób nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie (10,1%). 46 respondentów nie przewiduje określonego czasu na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (24,3%), natomiast 5 osób pominęło całkowicie to pytanie.

Tabela 11. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładal/a? N=189

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	45,0	85
nie	20,6	39
trudno powiedzieć	10,1	19
nie przewiduję określonego czasu	24,3	46

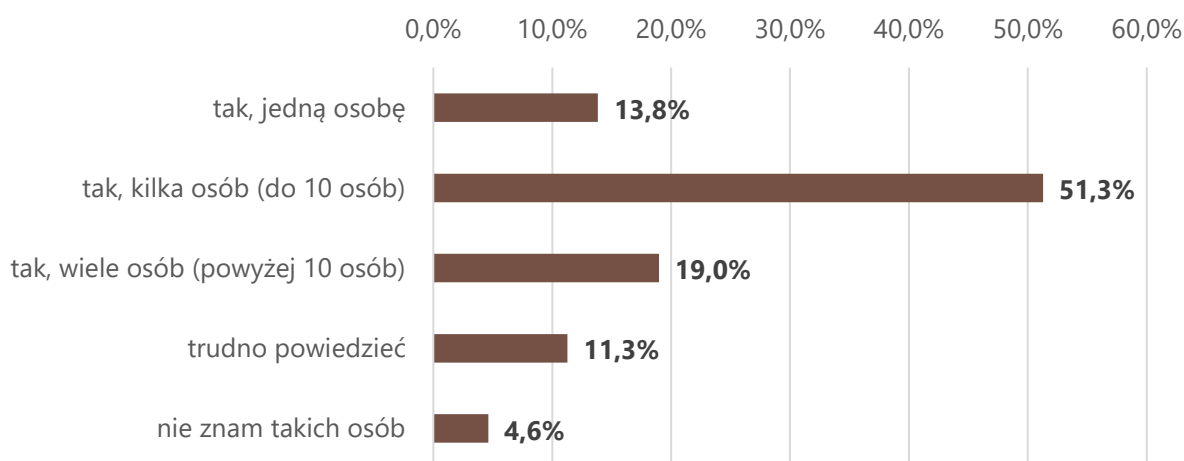
Mieszkańcy gminy zostali poproszeni o określenie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy czuli się niekomfortowo w sytuacji braku dostępu do urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Średnio co trzeci respondent przyznał, że odczuł związany z tym dyskomfort (64 osoby, tj. 33,5%), natomiast zaprzeczyło temu 104 badanych (54,5%). Pozostałe osoby nie potrafiły udzielić jednoznacznej odpowiedzi (23 osoby, tj. 12,0%). 3 osoby pominęły to pytanie.

Tabela 12. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy czuł/a się Pan/i niekomfortowo w sytuacji braku dostępu do urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=191

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	33,5	64
nie	54,5	104
trudno powiedzieć	12,0	23

Ankietowani odpowiedzieli również na pytanie o to, czy znają osoby dotknięte uzależnieniem od urządzeń elektronicznych/Internetu. Zdecydowana większość badanych stwierdziła, że zna takie osoby (84,1%), w tym 13,8% zna jedną osobę, 51,3% – kilka osób, z kolei 19,0% badanych – wiele osób uzależnionych. Średnio co dziesiąty respondent nie potrafił jednoznacznie stwierdzić, czy zna takie osoby (11,3%).

Wykres 18. Czy zna Pan/i w swoim najbliższym otoczeniu osoby, które Pana/i zdaniem nadmiernie korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=195

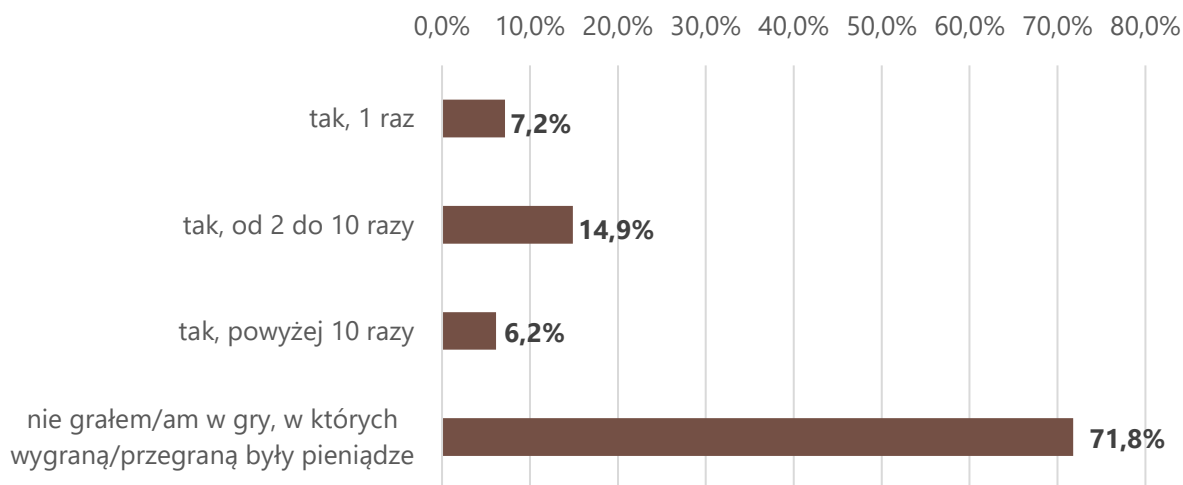

HAZARD

W celu określenia skali podejmowania zachowań hazardowych przez dorosłych mieszkańców Gminy Miejskiej Kłodzko, respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grali w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze. Zebrany materiał badawczy wykazał, że styczność z takimi grami miał odsetek 28,3% ankietowanych, z czego 7,2% grało w nie 1 raz, 14,9% – od 2 do 10 razy, natomiast 6,2% badanych przyznało, że podejmowało się gier na pieniądze częściej niż 10 razy.

Wykres 19. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=195

Mieszkańcy zostali również zapytani o to, w jakie gry na pieniądze zdarzyło im się grać. Jak wynika z ich deklaracji, najpowszechniejszą formą gry na pieniądze wśród respondentów jest lotto, na które padły 33 odpowiedzi (60,0%). Blisko połowa badanych zaznaczyła zdraпки (24 osoby, tj. 43,6%), kontakt z zakładami bukmacherskimi miało 10 ankietowanych (18,2%), natomiast na maszyny do gier hazardowych wskazało 5 badanych (9,1%). Zaledwie 3 respondent wybrało gry karciane (5,5%), natomiast na inne, bliżej nieokreślone gry, wskazał 1 mieszkaniec gminy biorący udział w badaniu (1,8%).

Tabela 13. W jakie gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze zdarzyło się Panu/i grać? N=55

Odpowiedź	%	Liczba odp.
lotto	60,0	33
zdraпки	43,6	24
zakłady bukmacherskie	18,2	10
maszyny do gier hazardowych	9,1	5
gry karciane (np. poker)	5,5	3
inne	1,8	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W celu dogłębnej analizy, mieszkańcy gminy zostali również zapytani o to, czy kiedykolwiek uprawiali hazard, aby poprawić swoją sytuację finansową. 18 badanych odpowiedziało na to pytanie twierdząco (34,6%), z kolei 5 osób zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć” (9,6%). 29 ankietowanych zaprzeczyło, aby kiedykolwiek podejmowało się grania w gry na pieniądze, w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej (55,8%). 3 osoby pominęły to pytanie.

Tabela 14. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=52

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	34,6	18
nie	55,8	29
trudno powiedzieć	9,6	5

Dalsza analiza danych pozwala stwierdzić, iż osoby grające w gry na pieniądze w zdecydowanej większości zaprzeczają, jakoby uprawianie przez nich hazardu w negatywny sposób oddziaływało na ich relacje rodzinne/towarzyskie (45 osób, tj. 83,3%). Pozostali respondenci przyznali, że taka sytuacja mogła mieć miejsce (6 osób, tj. 11,1%) lub nie potrafili jednoznacznie ustosunkować się do tej kwestii (3 osoby, tj. 5,6%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

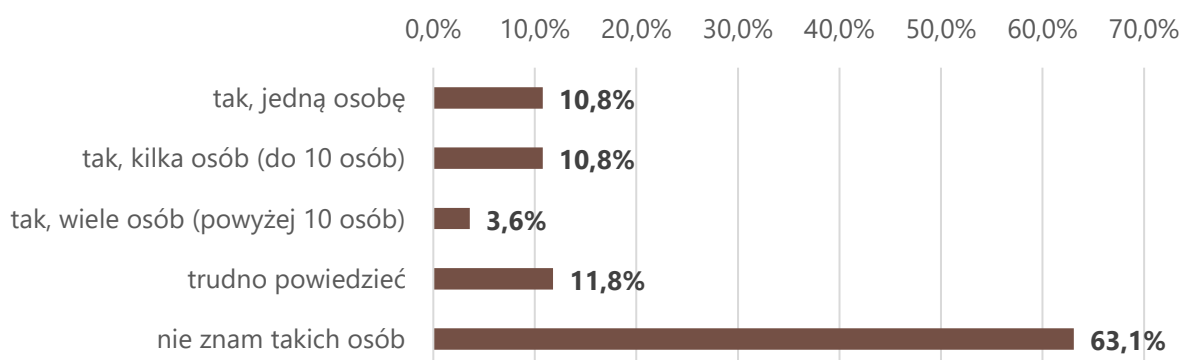
Tabela 15. Czy kiedykolwiek z powodu grania w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze zaniedbał/a Pan/i relacje rodzinne/towarzyskie? N=54

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	11,1	6
nie	83,3	45
trudno powiedzieć	5,6	3

Ostatnie pytanie dotyczące obszaru gier hazardowych dotyczyło tego, czy badani znają osoby uzależnione od gier na pieniądze. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 25,2% mieszkańców zna takie osoby, w tym po 10,8% zadeklarowało znajomość jednej oraz kilku osób, natomiast 3,6% badanych przyznało, że zna wiele osób dotkniętych tym problemem. 11,8% respondentów nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

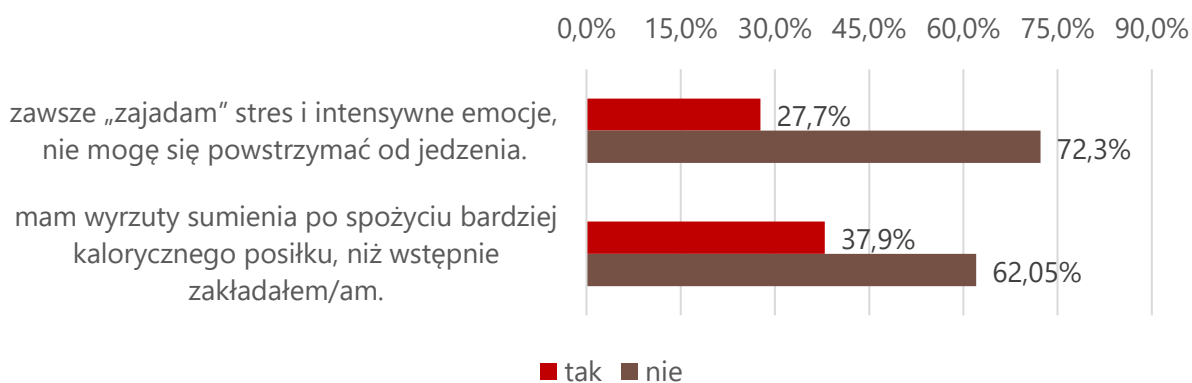
Wykres 20. Czy zna Pan/i w swoim najbliższym otoczeniu osoby, które Pana/i zdaniem nadmiernie grają w gry, w których wygraną/przegraną są pieniądze uzależnione od gier na pieniądze? N=195

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

W dalszej części badania, dorośli mieszkańcy gminy odpowiadali na pytania dotyczące odżywiania. Z zebranych danych wynika, że 27,7% osób zawsze „zajada” stres i intensywne emocje, z kolei 37,9% badanych odczuwa wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku niż wstępnie zakładali.

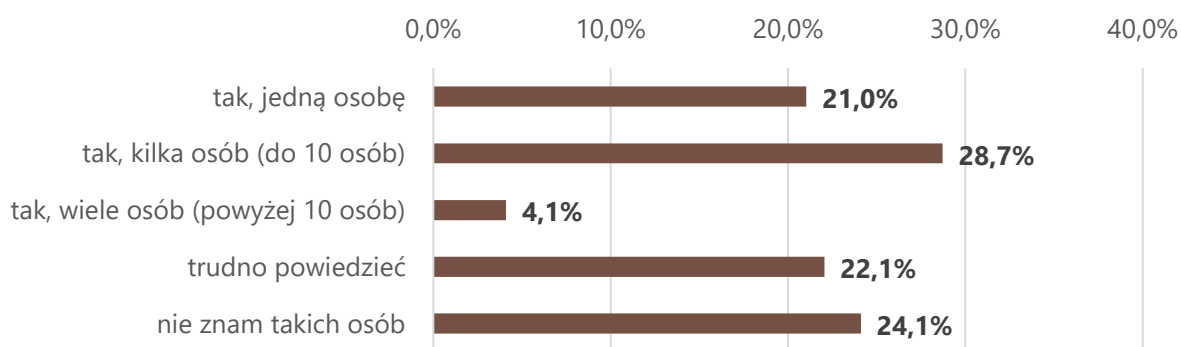
Wykres 21. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń zaznaczając X w odpowiednim miejscu N=195

ZAKUPOHOLIZM

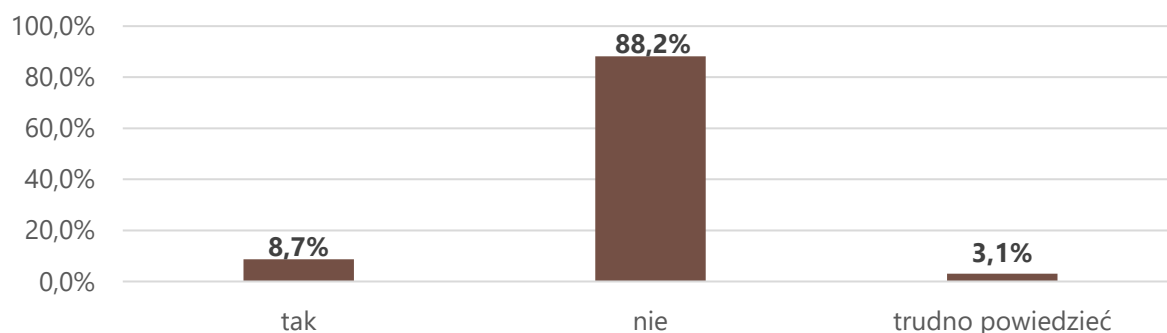
W ostatnim obszarze badań respondentów poproszono o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy znają w swoim najbliższym otoczeniu osoby, które doświadczają problemu zakupoholizmu. 53,8% ankietowanych przyznało, że zna takie osoby, w tym 21,0% badanych zadeklarowało znajomość jednej osoby, co czwarty respondent – kilku osób (28,7%), natomiast 4,1% dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu stwierdziło, że zna wiele osób doświadczających problemu zakupoholizmu. 22,1% ankietowanych miało problem z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 22. Czy zna Pan/i w swoim najbliższym otoczeniu osoby, które Pana/i zdaniem nadmiernie kupują nowe rzeczy? N=195

W ostatnim pytaniu mieszkańcy Gminy Miejskiej Kłodzko odpowiedzieli na pytanie, czy w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie, zakupy były powodem ich kłótni z bliskimi. Jak wynika z analizy materiału badawczego, 8,7% badanych potwierdziło taki problem, natomiast 3,1% ankietowanych miało trudności z odpowiedzią na to pytanie.

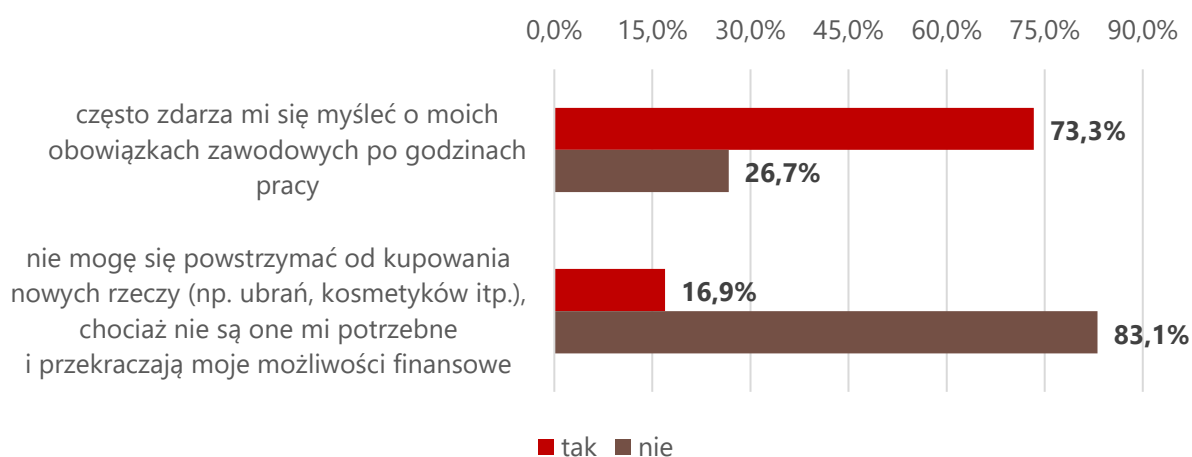
Wykres 23. Czy w ciągu ostatnich 30 dni robienie zakupów było przyczyną Pana/i konfliktów z najbliższymi osobami? N=195

W kolejnym pytaniu dorośli mieszkańcy gminy mieli ustosunkować się do dwóch stwierdzeń. Z zebranych danych wynika, że **16,9%** badanych nie może się powstrzymać od kupowania nowych rzeczy, chociaż przekracza to ich możliwości finansowe, natomiast **73,3%** uczestników badania przyznało, że często zdarza im się myśleć o pracy w czasie wolnym.

Wykres 24. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń zaznaczając X w odpowiednim miejscu N=195

WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO

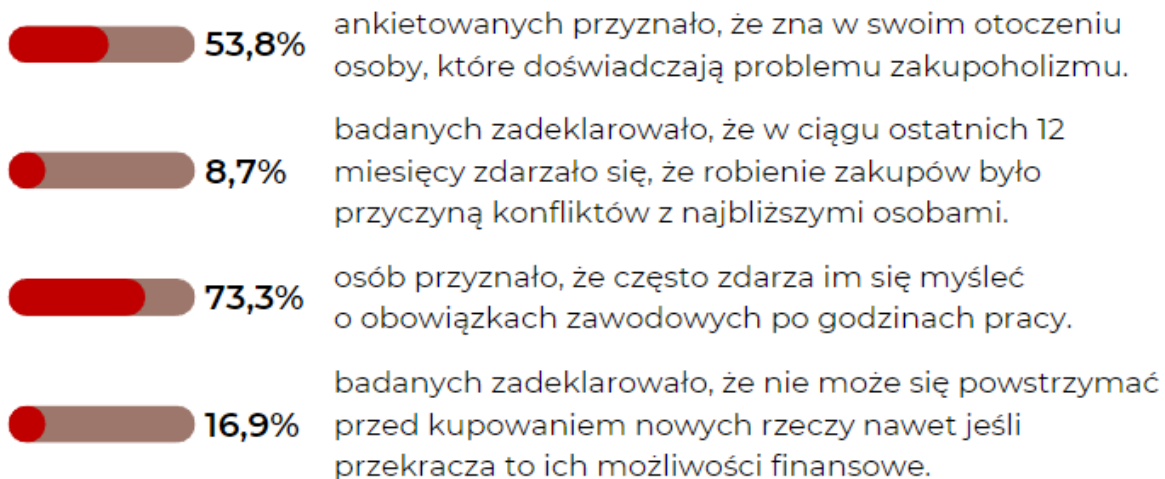
UCZNIOWIE

DOROŚLI MIESZKAŃCY

REKOMENDACJE

- Tworzenie i rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży na terenie gminy.
- Zwiększanie kompetencji zawodowych w szczególności pedagogów oraz psychologów szkolnych, w zakresie rozpoznawania i udzielania wsparcia w przypadku wystąpienia problemu uzależnień behawioralnych.
- Poszerzenie istniejącej oferty miejsc udzielających pomocy i wsparcia o poradnictwo w zakresie uzależnień behawioralnych, a także proponowanie terapii w placówkach specjalistycznych.
- Rozpowszechnienie informacji o placówkach udzielających pomocy w zakresie uzależnień behawioralnych oraz na temat wskaźników pozwalających stwierdzić, czy problem w tym zakresie występuje. Pomocne mogą okazać się broszury/ulotki i plakaty informujące o negatywnych skutkach uzależnień behawioralnych oraz wskazujące możliwe formy pomocy wyjścia z uzależnienia.
- Wprowadzenie działań profilaktycznych na poziomie uniwersalnym. Działania z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych powinny obejmować szerokie grupy mieszkańców: dzieci i młodzież (w celu kształtowania prawidłowych postaw oraz świadomości względem istniejących zagrożeń społecznych) oraz dorosłych mieszkańców.
- Zastosowanie strategii informacyjnej, poprzez przekazywanie dzieciom wiadomości na temat przedłużonego praktykowania działań, np. nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, które mogą prowadzić do uzależnienia. Zajęcia takie mogą się odbywać np. w ramach godziny wychowawczej oraz przy udziale specjalistów – zarówno pedagogów, jak i terapeutów itp.
- Przed uwikłaniem w uzależnienia behawioralne wśród dzieci i młodzieży oraz przed jego negatywnymi konsekwencjami może uchronić właściwa komunikacja na linii rodzic-dziecko. Wśród rodziców można rozpowszechnić ulotki, które uświadomią im wagę pozostawania w bliskiej relacji i kontakcie z dzieckiem.

- Przeprowadzenie warsztatów wśród mieszkańców na temat mediów społecznościowych (ochrony informacji o sobie i swoim wizerunku w sieci), oraz cyberprzemocy i jej rodzajów (sposobów radzenia sobie z tym problemem).
- Przeprowadzenie zajęć dla uczniów mających na celu zwrócenie uwagi na problem uzależnień behawioralnych. Pomocne przy realizacji takich zajęć może być rozpowszechnienie ulotek informujących o takim problemie.
- Przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej dotyczącej uzależnienia od urządzeń elektronicznych, mającej na celu poszerzenie ich świadomości na temat nadmiernego korzystania z nowych mediów i zagrożeń za tym idących.
- Powtórzenie w przyszłości badań diagnozujących problem uzależnień behawioralnych wśród dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży z terenu Gminy Miejskiej Kłodzko.
- Projektując sieć oddziaływań pod kątem uzależnienia od Internetu, należy skupić się również na pozytywnych stronach korzystania z Internetu (możliwość rozwoju, nauki języków, zdobywanie informacji) oraz uświadamianiu dzieciom i młodzieży negatywnych skutków nadmiernego przebywania w sieci. Warto również skupić się na wyidealizowanych wzorcach przekazywanych przez portale społecznościowe (idealne ciała, ideale ubrania, idealne życie) oraz na tym, jak nie dać się przez te wzorce manipulować i im podporządkowywać.

BIBLIOGRAFIA

1. Szatur – Jaworska B., Diagnostyka i diagnozowanie w polityce społecznej, s. 109.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Płeć uczniów biorących udział w badaniu N=315	8
Wykres 2. Wiek uczniów biorących udział w badaniu N=315.....	9
Wykres 3. Klasa N=315.....	9
Wykres 4. Szkoła podstawowa N=315.....	10
Wykres 5. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=315.....	11
Wykres 6. Czy znasz w swoim najbliższym otoczeniu osoby, które nadmiernie korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=315.....	15
Wykres 7. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy brałeś/aś udział w szkolnych zajęciach profilaktycznych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych? N=315	16
Wykres 8. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=315.....	17
Wykres 9. Czy znasz w swoim najbliższym otoczeniu osoby, które nadmiernie grają w gry, w których wygraną/przegraną są pieniądze? N=315.....	18
Wykres 10. Czy wiesz, czym są zaburzenia odżywiania? N=315	18
Wykres 11. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=241	19
Wykres 12. Czy oglądanie profili innych osób w mediach społecznościowych, wzbudza w Tobie niezadowolenie ze swojego wyglądu? N=315.....	20
Wykres 13. Czy znasz w swoim najbliższym otoczeniu osoby, które doświadczają problemu zakupoholizmu? N=315	21
Wykres 14. Płeć dorosłych mieszkańców biorących udział w badaniu N=195	22
Wykres 15. Wiek dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu N=195	23

Wykres 16. Wykształcenie dorosłych mieszkańców N=195.....	23
Wykres 17. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=195.....	24
Wykres 18. Czy zna Pan/i w swoim najbliższym otoczeniu osoby, które Pana/i zdaniem nadmiernie korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=195.....	26
Wykres 19. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=195.....	27
Wykres 20. Czy zna Pan/i w swoim najbliższym otoczeniu osoby, które Pana/i zdaniem nadmiernie grają w gry, w których wygraną/przegraną są pieniądze uzależnione od gier na pieniądze? N=195	29
Wykres 21. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń zaznaczając X w odpowiednim miejscu N=195	29
Wykres 22. Czy zna Pan/i w swoim najbliższym otoczeniu osoby, które Pana/i zdaniem nadmiernie kupują nowe rzeczy? N=195	30
Wykres 23. Czy w ciągu ostatnich 30 dni robienie zakupów było przyczyną Pana/i konfliktów z najbliższymi osobami? N=195.....	30
Wykres 24. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń zaznaczając X w odpowiednim miejscu N=195.....	31

SPIS TABEL

Tabela 1. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=315 (<i>korelacja ze względu na szkołę</i>).....	12
Tabela 2. W jaki sposób Twoi rodzice/opiekunowie kontrolują czas jaki poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=308.....	13
Tabela 3. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? N=312	13
Tabela 4. Czy doświadczyłeś/aś któryś z poniższych negatywnych konsekwencji związanych z korzystaniem z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=312.....	14
Tabela 5. Czy doświadczyłeś/aś któryś z poniższych negatywnych konsekwencji związanych z korzystaniem z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=312 (<i>korelacja ze względu na szkołę</i>).....	15
Tabela 6. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy brałeś/aś udział w szkolnych zajęciach profilaktycznych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych? N=315 (<i>korelacja ze względu na szkołę</i>)	16
Tabela 7. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=315 (<i>korelacja ze względu na szkołę</i>)	17
Tabela 8. Czy wiesz, czym są zaburzenia odżywiania? N=315 (<i>korelacja ze względu na szkołę</i>)	19
Tabela 9. Czy oglądanie profili innych osób w mediach społecznościowych, wzbudza w Tobie niezadowolenie ze swojego wyglądu? N=315 (<i>korelacja ze względu na szkołę</i>)	21
Tabela 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i zaniedbać obowiązki służbowe z powodu korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=193	25
Tabela 11. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=189	25
Tabela 12. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy czuł/a się Pan/i niekomfortowo w sytuacji braku dostępu do urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=191	26

Tabela 13. W jakie gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze zdarzyło się Panu/i grać? N=55 27

Tabela 14. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=52 28

Tabela 15. Czy kiedykolwiek z powodu grania w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze zaniedbał/a Pan/i relacje rodzinne/towarzyskie? N=54 28

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Struktura próby badawczej 6